

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»

Навчально-науковий видавничо-поліграфічний інститут
Кафедра графіки

«До захисту допущено»

Завідувач кафедри графіки

Оляніна С.В.

“ ___ ” _____ 20__ р.

Дипломна робота

на здобуття ступеня бакалавра
зі спеціальності (спеціалізації) 023 «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»

на тему: *Художньо-технічне оформлення та поліграфічне виконання збірки
інтимної лірики «Про. Мені»*

Виконала: студентка 4 курсу, групи СГ-82

Федченко Дар'я Олександрівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

(підпис)

Керівник: *професор кафедри графіки,*

д.мистецтвознавства Оляніна С. В.

Рецензент: Учений секретар відділення синтезу пластичних мистецтв
НАМ України, доктор архітектури,
доцент Андрій Марковський

Засвідчую, що у цій дипломній роботі
немає запозичень з праць інших авторів без
відповідних посилань.

Студент _____

(підпис)

Київ – 2022 року

Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Інститут/факультет: *Навчально-науковий видавничо-поліграфічний інститут*
Кафедра *графіки*
Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Спеціальність (спеціалізація) *023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»*

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри графіки

Оляніна С.В.

«__» _____ 20__ р.

ЗАВДАННЯ

на дипломну роботу студенту

Федченко Дар'ї Олександрівні

1. Тема роботи: *Художньо-технічне оформлення та поліграфічне виконання збірки інтимної лірики «Про. Мені», керівник роботи Оляніна С. В. професор кафедри графіки, д. мистецтвознавства – затверджені наказом по університету від «__» _____ 2022 р. № _____*
2. Строк подання студентом роботи _____ червня 2022 р.
Вихідні дані до роботи: *збірки інтимної лірики «Про. Мені», формат 145x192 мм, обсяг 26 стор., палітурка тип №6*
4. Зміст (дипломної роботи) пояснювальної записки (перелік завдань, які потрібно розробити) *розробка художньо-технічного оформлення та поліграфічного виконання збірки інтимної лірики «Про. Мені».*
5. Перелік графічного (ілюстративного) матеріалу (із зазначенням плакатів, презентацій тощо) : *оригінал-макет видання що складається з обкладинки, форзацу, титулу, текстового блоку, загальна кількість розворотів – 13; презентація дипломної роботи у програмі PowerPoint.*

Календарний план

№	Найменування дій	Термін дій
1.	Вибір та затвердження теми	01.10.2021
2.	Формулювання та затвердження завдання	03.12.2021
3.	Виконання проектного розділу, виготовлення макету видання, оригіналів елементів зовнішнього і внутрішнього оформлення перевірка його керівником	Грудень 2021 –травень 2022
4.	Оформлення та завершення дипломної роботи	10.06.2022
5.	Надання дипломної роботи (електронний варіант) відповідальному за організацію дипломного проектування на кафедрі графіки для перевірки на наявність плагіату	10.06.2022
6.	Остаточна перевірка дипломної роботи керівником, надання відгуку	11.06.2022
7.	Попередній захист	14.06.2022
8.	Рецензування	15.06.2022- 18.06.2022
9.	Надання роботи відповідальному за організацію дипломного проектування на кафедрі графіки (друкований варіант)	20.06.2022
10.	Захист дипломної роботи на засіданні ЕК	21.06.2022

Студент

_____

Д.О.Федченко

Керівник роботи

_____

С.В. Оляніна

ЗМІСТ

Вступ.....	5
ХУДОЖНЯ КОНЦЕПЦІЯ ВИДАННЯ.....	6
Передумови формування концепції художнього оформлення.....	6
1. Загальна характеристика початкових даних видання.....	7
2. Видавнича настанова, загальний характер оформлення видання.....	8
3. Формат і його виправданість в залежності від типу і призначення видання. 8	
4. Обкладинка книги, її оформлення та зв'язок з характером і елементами внутрішнього оформлення.	9
5. Форзац, його тематичне, композиційне, кольорове рішення.	9
6. Оформлення титульного аркуша.	9
7. Формат полоси набору, розміри полів і їх доцільність.....	10
8. Оформлення і розташування колонцифр, наявність оформлення і доцільність застосування колонтитулів, їх шрифтове рішення.....	11
9. Система рубрикацій (включаючи шмуцтитули), її функціональна ефективність, зручність для сприйняття, естетичні якості, зв'язок з цілісним оформленням книги.	12
10 Підписи до рисунків, доцільність і композиційна виправданість їх розташування і шрифтове рішення.	12
11. Виділення в тексті, їх диференційованість і прийоми оформлення.	12
12. Доцільність, функціональна і естетична виправданість обрання шрифтів до всіх видів тексту.....	13
14. Обґрунтованість ілюстрування. Характер і призначення ілюстрацій їх відповідність функціональним завданням, змістовність, художньо-образна виразність, доступність і зв'язок з текстом, композиційна злагодженість, якість художнього виконання, прийоми верстки і ритм розташування у виданні..	14
15. Зміст (оглав), його функціональні, шрифтові і композиційні якості, зручно читабельність, зв'язок із загальною композицією видання.....	15
16. Вихідні дані, виправданість їх шрифтового і композиційного рішення в системі цілісного оформлення книги.	16
17. Міра творчої оригінальності конструктивної системи книги.....	16
18. Якості поліграфічного виконання всіх елементів видання.	16
19. Загальне судження про екологічну доцільність і роль оформлення в реалізації тиражу.	17
20. Загальна оцінка художньо-конструктивних якостей видання.	17
Висновки	18

Вступ.

Актуальність дослідження. Тема проєкту полягає у створенні збірки української поезії. Авторкою віршів є Юлія Лиманська. Цикл творів розповідає історію авторки, почуття та переживання. Переважна більшість творів емоційно пов'язані між собою, доповнюючи та продовжуючи історію, що її розкриває авторка. Проте, збірка містить також окремі вірші з доробку Юлії Лиманської, що не пов'язані з основним нарративом.

Ілюстрації, створені мною, виконані у техніці колажу. Ця техніка обрана мною через змогу абстрактно та умовно передати суб'єктивне бачення поезії, передати певний настрій та створити композиційно вдале поєднання текстового та ілюстративного матеріалу. В цьому полягає актуальність роботи – лаконічно поєднати візуальне оформлення з текстовим матеріалом; створити вдалу збірку та репрезентувати українську поезію для її популяризації; створити видання, орієнтоване на внутрішній ринок та українського споживача.

Мета дипломної роботи: розробка художньо-технічного оформлення збірки поезій та створення оригінал-макету книги.

Задачі дослідження:

- розробка концепції видання
- створення ілюстративного матеріалу
- визначення формату видання
- розробка оригінал-макету

Об'єкт дослідження: художнє оформлення поетичних збірок.

Предмет дослідження: художньо-технічне оформлення ліричної поезії.

ХУДОЖНЯ КОНЦЕПЦІЯ ВИДАННЯ

Передумови формування концепції художнього оформлення

Поштовхом для оформлення збірки у обраному колориті є робота з авторкою творів та формування спільного бачення загального настрою проєкту. Спільне бажання створити якісний та цікавий продукт стало початком для роботи над майбутнім виданням.

На мою думку, техніка колажу наразі набуває популярності та все ширше використовується у різних сферах дизайну – дизайну видань, реклами, цифрової та друкованої продукції, адже колаж дозволяє лаконічно та нетривіально доповнити будь що. Це художнє рішення і надалі продовжуватиме активно розвиватись та застосовуватись, тому його актуальність – безапеляційна. У той же час, колаж залишається і відносно поодиноким явищем у книговидаванні, адже, переважно, ілюстрації виконуються за допомогою технік рисунку та живопису. Тому використання техніки колажування при оформленні видання приверне додаткову увагу до збірки.

Досвід колажування було втілено вітчизняним художником Мітею Фенечкіним, що створював ілюстрації для збірки поезії Олега Каданова «Не я, а той». Збірку було видано видавництвом Vivat у 2018 році.

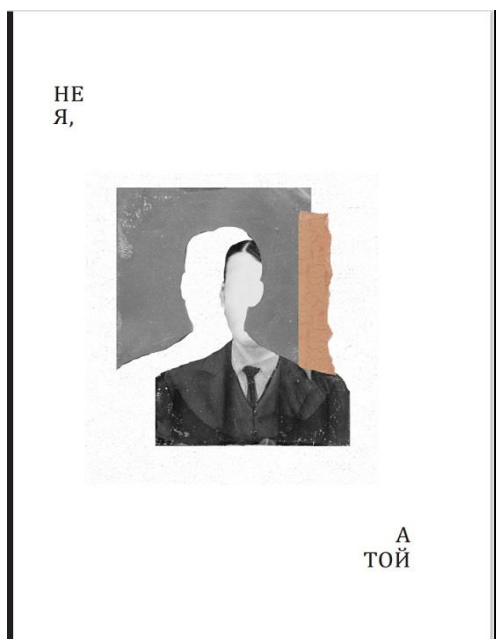

Рис. 1 – обкладинка збірки

колажами «Не я, а той»

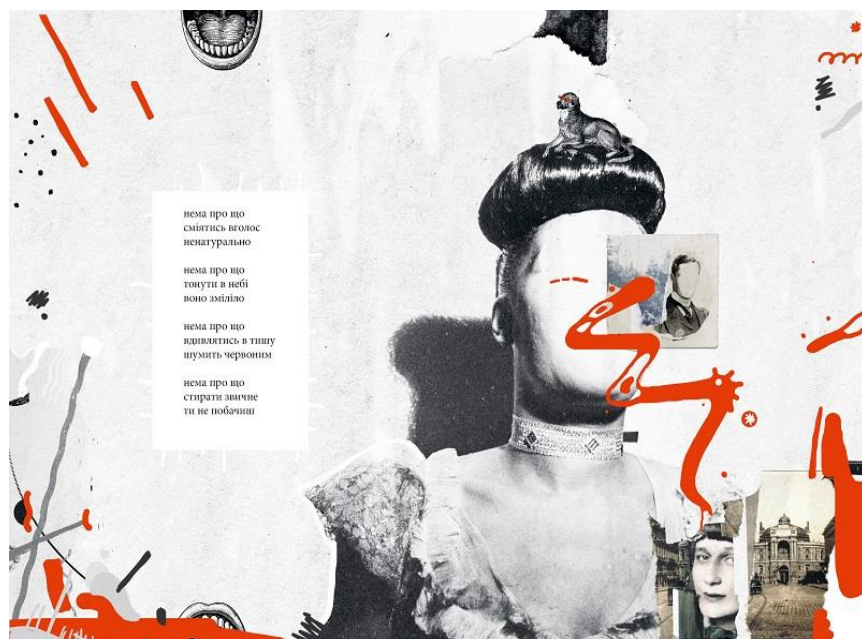

Рис.2 – Розворот збірки з

Збірка поезії «Не я, а той» має унікальне та нестандартне оформлення, що сміливо доповнює текстовий матеріал. Колажі лаконічно вписуються у макет та своєю абстракцією залишають місце для вільного трактування читачами (Рис.1 та Рис.2) . Ілюстрації Міті Фенечкіна радше гармонійно співіснують з текстом, та, часом, самі виступають окремим мистецьким об'єктом.

1. Загальна характеристика початкових даних видання.

Темою видання є цикл поезії української авторки Юлії Лиманської у супроводі колажних ілюстрацій, що розповідає певну історію та презентує читачу особистісну рефлексію авторки творів. Ліричні твори являють собою інтимну лірику, якій притаманні передача душевних переживань, романтичних історій та кохання. Такий жанр художніх творів відзначається насиченістю художніми засобами, стилістичними прийомами та емоційною подачею матеріалу.

Цільова аудиторія – читачі, починаючи від старшого шкільного віку, які цікавляться українською поезією, культурою, українським літературним дискурсом, або просто мають потяг до ліричних творів; прагнуть підтримувати вітчизняний продукт; захоплюються віршами та літературою.

Видання орієнтовано на читача з потягом до лірики та переживання чуттєвих досвідів, що їх може запропонувати інтимна лірика.

2. Видавнича настанова, загальний характер оформлення видання.

Видання може бути призначене як для подарункових цілей, так і для щоденного читання – «Сходи сонця» може слугувати виданням для дозвілля та, через своє нестандартне оформлення, - книгою особливого призначення. Читачі надають перевагу інтимній ліриці, здебільшого, за-для усамітнення та переживання певних емоцій.

3. Формат і його виправданість в залежності від типу і призначення видання.

Для підкреслення ліричності та стилістики було ухвалено рішення обрати формат 140x188 мм (60×84/16) – формат листа дещо витягнутий, вертикальний, що дозволить поєднати і текстовий матеріал і ілюстративний. Середній формат видання було обрано через бажання утриматись від надвеликих та занадто малих форматів.

Збірка містить вірші різних обсягів, та обраний формат допомагає розташувати, до прикладу, на одній сторінці – вірш, на сусідній – полосну чи напівполосну ілюстрацію. Таке поєднання вигідно виглядає, та всі компоненти розвороту доповнюють одне одного, залишаючи простір для креативних рішень, але при цьому дотримуватись структури макету.

На один розворот, переважно, передбачено один вірш, та короткі вірші можуть розташовуватись на різних сторінках одного розвороту.

Обсяг проекту включає в себе 9 віршів зі збірки, той час як загальна кількість творів налічує 35. Такий віршів було заплановано втілити на, приблизно, 40-42 розворотах.

4. Обкладинка книги, її оформлення та зв'язок з характером і елементами внутрішнього оформлення.

Обкладинку було вирішено також виконати у колажному візуальному стилі, що й саме видання. Колажні елементи поєднують антропоморфні та рослинні мотиви у кольоровій гаммі, що вона відповідає загальному настрою видання. Таким чином, обкладинка підтримує загальний візуальний ряд.

Текстове рішення кольорово доповнює визначену гаму оранжевим кольором. Він зустрічається у деталях видання. На обкладинці розміщено назву видання – «Про.Мені», авторку поезії, та тип видання – збірка віршів.

Шрифт та його розмір було обрано з розрахунку на те, щоб обкладинку було помітно, щоб вона привертала увагу та інтригувала читача, щоб вона запрошувала його до читання.

5. Форзац, його тематичне, композиційне, кольорове рішення.

Оскільки розвороти моєї роботи містять багато колажних ілюстрацій, важливо не перенавантажувати глядача складним колажним рішенням і на форзаці.

Через це однотонний, дещо текстурний форзац, буде найбільш гармонійним рішенням. Папір має скріплювати палітурку з книжковим блоком та загальною кольоровою гаммою доповнювати тональну композицію видання.

6. Оформлення титульного аркуша.

Титульний аркуш було вирішено оформити оригінально – додати на фон текстуру дещо пом'ятого листка паперу. (Рис.3)

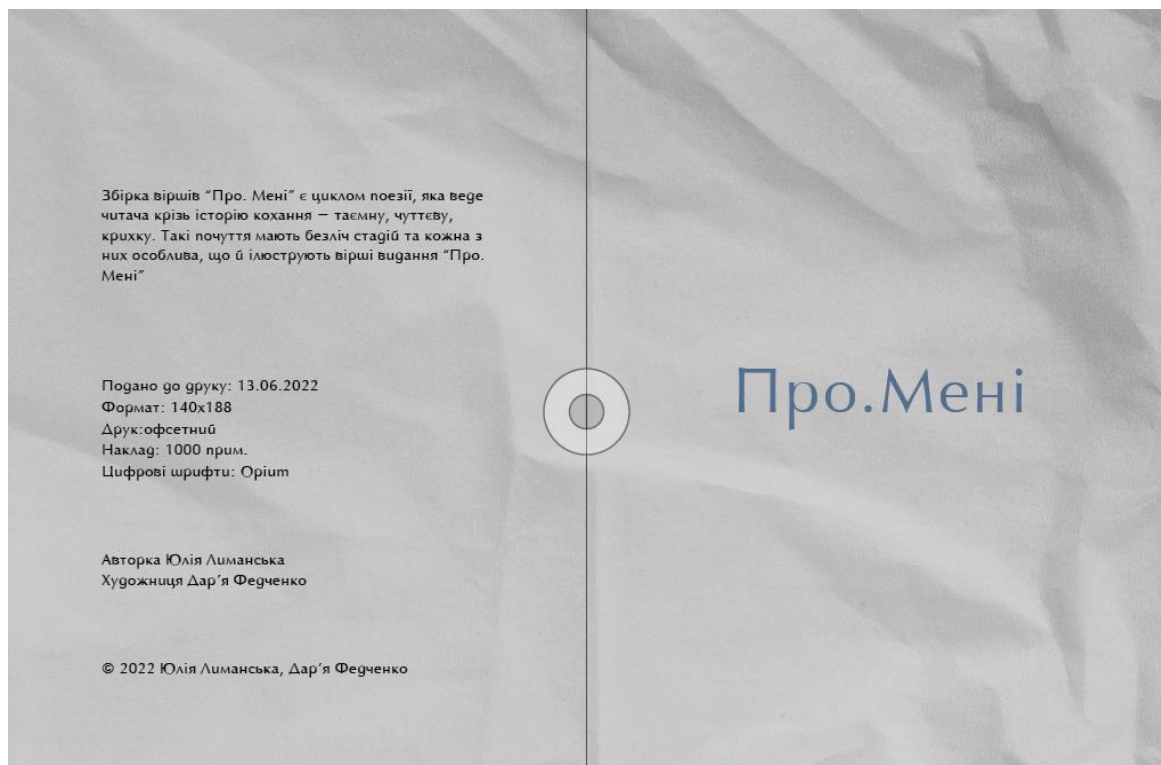

Рис. 3 – Текстура титульного розвороту

Сама збірка нагадує щоденник авторки з фіксацією особистісних переживань. Тому виникла думка додати такого настрою до титулу.

7. Формат полоси набору, розміри полів і їх доцільність.

Полоса набору вертикально витянута. Відстань до верхнього поля – 30 мм, до нижнього – 25 мм, до зовнішнього – 25 мм, внутрішнього – 24 мм. Такі показники мають забезпечити достатньо простору для «повітря» - не перенавантаженого листа.

Наповнення листа не передбачає колонтитул – лише колонцифра, заголовок та текст вірша.

8. Оформлення і розташування колонцифр, наявність оформлення і доцільність застосування колонтитулів, їх шрифтове рішення.

Колонцифри розташовано у довільному порядку - внизу сторінок, по центру, на внутрішньому полі. Такий незвичний хід створює додаткове композиційне креативне рішення та, місцями, цифри неначе вписуються у ілюстративну композицію. (Рис.4 та Рис.5)

Насиченість колонцифр така ж як і насиченість заголовків – таким чином номери не створюють додаткового шуму та не відвертають увагу. Колір було обрано блідо-голубим, з приглушеною насиченістю, у тон загального кольорового рішення видання.

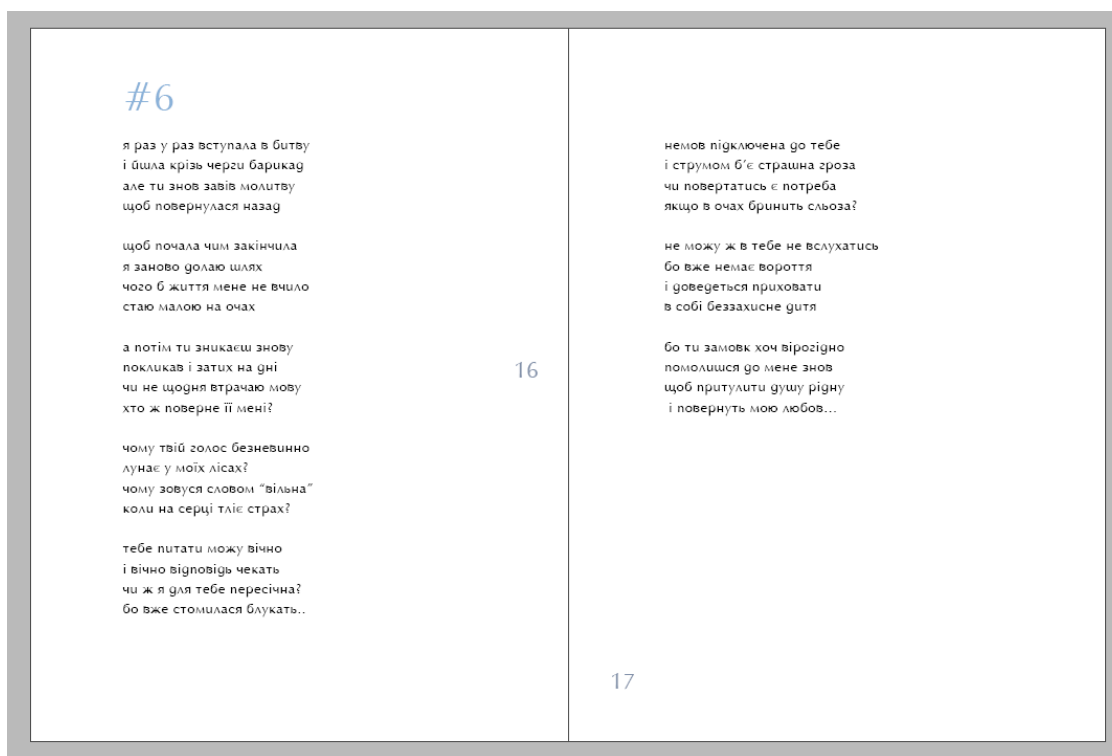

Рис.4 – Приклади випадкового розташування колонцифр

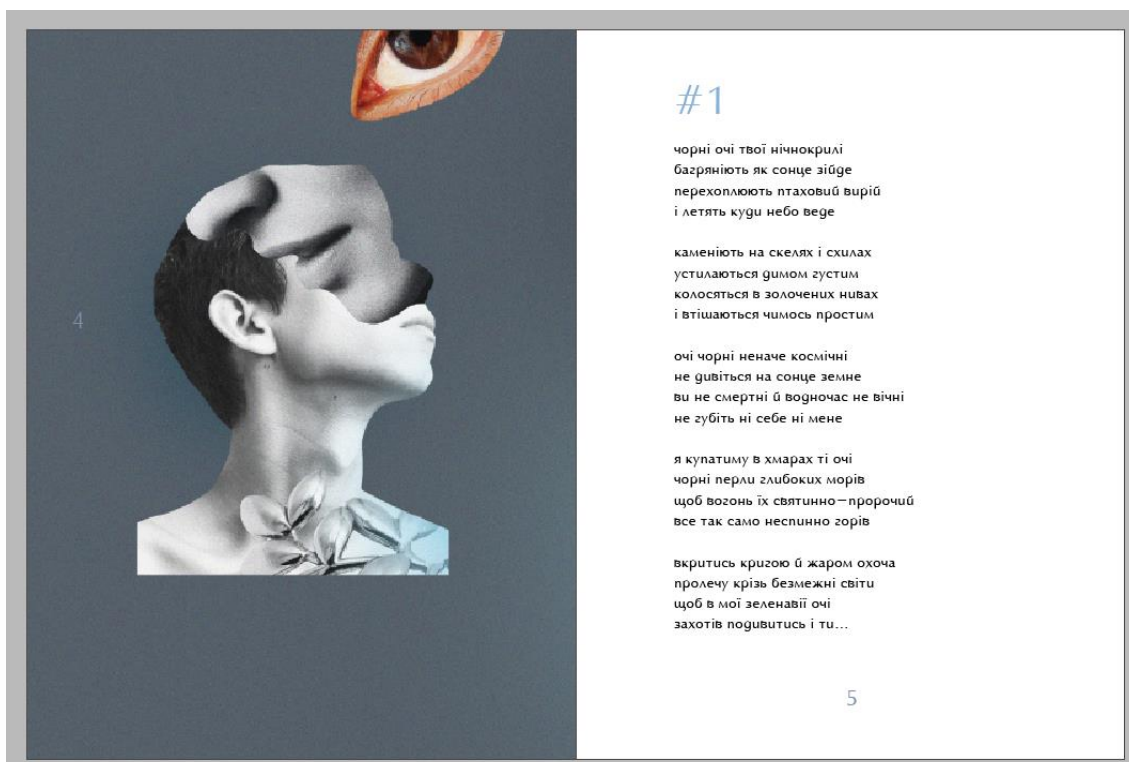

Рис.5 – приклади оформлення колонцифр та заголовків

9. Система рубрикацій (включаючи шмуцтитули), її функціональна ефективність, зручність для сприйняття, естетичні якості, зв'язок з цілісним оформленням книги.

Шмуцтитули відсутні – кожен наступний вірш пронумеровано заголовком. Вірші розташовано у хронологічному порядку згідно задуму авторки.

10 Підписи до рисунків, доцільність і композиційна виправданість їх розташування і шрифтове рішення.

Підписи до малюнків відсутні, оскільки колажі є ілюстраціями до тексту. Вони не пояснюють написане в тексті та не несуть освітньої функції. Натомість, ілюстрації розташовуються у довільному порядку та не потребують підписів та додаткових роз'яснень, нумерації, тощо.

11. Виділення в тексті, їх диференційованість і прийоми оформлення.

Текст віршів не змінено додатковими рішеннями, такими як курсив, виділення, підкреслення, тощо. Його надруковано цілним блоком.

1

Чорні очі твої нічнокрилі
 Багряніють як сонце зійде
 Перехоплюють птаховий вирій
 І летять куди небо веде

Каменіють на скелях і схилах
 Устилаються димом густим
 Колосяться в золочених нивах
 І втішаються чимось простим

Очі чорні неначе космічні
 Не дивіться на сонце земне
 Ви не смертні й водночас не вічні
 Не губіть ні себе ні мене

Я купатиму в хмарах ті очі
 Чорні перли глибоких морів
 Щоб вогонь їх святинно – пророчий
 Все так само неспинно горів

Вкритись кригою й жаром охоча
 Пролечу крізь безмежні світи
 Щоб в мої зеленавії очі
 Захотів подивитись і ти...

Рис. 7 – приклад використання шрифту у тексті

14. Обґрунтованість ілюстрування. Характер і призначення ілюстрацій їх відповідність функціональним завданням, змістовність, художньо-образна виразність, доступність і зв'язок з текстом, композиційна злагодженість, якість художнього виконання, прийоми верстки і ритм розташування у виданні.

Ілюстрації виконані у техніці колаж – поєднанні окремих елементів в одну цілісну композицію, аплікація до цього непов'язаних частинок. Для втілення ілюстративного матеріалу я використовую програми Adobe Photoshop та Adobe InDesign. За допомогою Adobe Photoshop я вирізаю матеріал та готую ілюстрації до додавання у макет, що я його виконую у програмі Adobe InDesign.

Використання комп'ютерних програм дозволяє виконувати поставлені цілі та максимально гнучко втілювати заплановане, використовуючи широкий спектр можливостей. Створення ілюстрацій за допомогою графічного редактора Adobe Photoshop дозволяє корегувати та доповнювати, вирізати та поєднувати всі

необхідні елементи композиції. Також, безліч опцій програми дають можливість додатково обробляти ілюстративний матеріал та готувати його до друку, використовуючи фільтри та налаштування різних параметрів зображення в залежності від запиту.

Програма Adobe InDesign підходить для створення макету та підготовки видання. З її допомогою я створила макет, задаючи необхідні параметри налаштувань висоти та ширини, відстані полоси набору та полів. Також, у цій програмі я додаю до макету ілюстрації та опрацьовую їх розташування.

Для пошуку та завантаження фото матеріалів я використовую сайт «Unsplash» - це стоковий сервіс фотографій.

«Фотографії Unsplash створені для вільного використання. Наша ліцензія відображає це. Усі фотографії можна завантажити та використовувати безкоштовно для комерційних та некомерційних цілей. Дозвіл не потрібен (хоча посилання на джерело цінується!)

Що заборонено : Фотографії не можна продавати без істотних змін. Компіляція фотографій з Unsplash для копіювання подібного або конкуруючого сервісу.» ©

Тобто світлини з сайту Unsplash можна використовувати з комерційною та некомерційною метою, модифікувати та завантажені зображення. Вищезгаданий сервіс це платформа з великою кількістю матеріалу, який завантажується туди добровільно фотографами з усього світу у вільний доступ. Саме тому я обрала цей ресурс для створення ілюстрацій для мого дипломного проєкту.

15. Зміст (оглав), його функціональні, шрифтові і композиційні якості, зручно читабельність, зв'язок із загальною композицією видання.

Зміст планується бути у повній версії книжки. Я планую кольорово пов'язати його з композицією видання та застосувати той же шрифт.

Зміст буде вказувати номер сторінки та заголовок вірша. Оскільки у повній версії видання планується не тільки цикл інтимної лірики, а й декілька окремих віршів та поем, відповідно, за допомогою змісту буде легко їх відшукати.

16. Вихідні дані, виправданість їх шрифтового і композиційного рішення в системі цілісного оформлення книги.

Вихідні дані містять коротку зведену технічну інформацію про видання та анотацію до збірки. Особливих прийомів для оформлення цієї сторінки не було застосовано, адже, оскільки видання не надіслано до друку, таку інформацію, як наклад та друк вказати заздалегідь неможливо.

Також анотація до циклу віршів дає змогу читачу уявити в якому векторі ведеться історія та про що.

Внизу сторінки задекларовано знак охорони авторського права на матеріали видання, які належать художниці видання та авторці віршів.

17. Міра творчої оригінальності конструктивної системи книги.

Творча оригінальність видання полягає в колажному візуальному оформленні циклу віршів. Ілюстрації не передають напряму зміст, та не є його буквальним відображенням. Натомість, колажні ілюстрації залишають місце для уяви, рефлексії, порівняння.

Також, загальну композицію видання прикрашають розворотні ілюстрації – це колажі на весь розворот на темному тлі, яке підтримує кольорову гамму видання. Розворотні ілюстрації поєднують рослинні та антропоморфні мотиви у делікатну композицію, яка настроєво підтримує загальну кольорову гамму. Такі розвороти доповнюють візуальний досвід читача, урізнобарвлюють його, додають більше матеріалу для споглядання.

18. Якості поліграфічного виконання всіх елементів видання.

Якість поліграфічного видання я уявляю наступним чином – папір має бути значно товщим за 80 г\м, зошити зшиті нитками, обкладинка має бути тверда та кріпитись цупким папером форзацу до книжкового блоку.

19. Загальне судження про екологічну доцільність і роль оформлення в реалізації тиражу.

Я бачу це поліграфічне видання збіркою естетики та лірики. Воно має викликати бажання розглядати та досліджувати деталі, тому оформлення має вирішальне значення у успіху видання. Через це кольоровий друк є необхідним у цьому випадку. Це вимагатиме більше матеріальних і фінансових ресурсів для втілення. З повним готовим виданням було б можливо визначити загальні об'єми необхідних матеріалів для визначеного тиражу.

20. Загальна оцінка художньо-конструктивних якостей видання.

Конструкція книги відповідає цілі видання – це формат середнього розміру, що він не є занадто об'ємним, але, в той же час, дає змогу вільно роздивлятися зображення та читати текст. Видання не є кишеньковим, а, радше таким, що йому варто приділяти більше часу та уваги. Для зручності втілення цього був обраний горизонтальний формат.

Висновки

В результаті проведеної роботи та пошуку естетичних і технічних інструментів для втілення задуму, я дійшла вищевказаних рішень.

Значну частину уваги було виділено саме для створення ілюстрацій, адже такий інструмент як колаж має бути застосовано доречно та з великою увагою. Створення загального настрою та гармонії було один з основних завдань проведеної роботи.

Праця над авторським текстом моєї колеги Юлії Лиманської вимагала уваги до загального настрою текстового наповнення та знаходження йому відповідників у ілюстраціях. Такий творчий тандем дозволив розпочати створення збірки, яка має значний потенціал та може претендувати на увагу читачів.